

HOOFSTUK 4

NAVORSINGSONTWERP EN EMPIRIESE ONDERSOEK

4.1 INLEIDING

In die voorafgaande hoofstukke is daar aan die hand van 'n literatuurstudie aangetoon watter aanpassingsprobleme Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana ondervind en hoe die bepaalde aanpassingsprobleme hulle akademiese prestasie kan beïnvloed.

In Hoofstuk 1 is 'n oriënterende inleiding gegee en die bewuswording van die probleem is uiteengesit. Die probleemstelling en doel van die navorsing is geformuleer waarna 'n paar van die belangrikste begrippe, soos wat hulle spesifiek in dié studie gebruik word, verklaar is.

In Hoofstuk 2 is van die belangrikste konsepte wat in die studie na vore kom bespreek, naamlik die internasionale skole in Botswana en hulle bepaalde kurrikulums, multikulturele onderwys in Botswana, kultuur en die milieue-gestremdheid van die Afrikaanssprekende leerder in terme van kulturele andersoortigheid. Die drie belangrikste terreine waar aanpassingsprobleme ondervind word, naamlik aanpassing op die sosiale- en kulturele terrein sowel as aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig is voorts bespreek.

Die invloed van aanpassingsprobleme as gevolg van skoolwisseling op die akademiese prestasie van Afrikaanssprekende leerders is in Hoofstuk 3 bespreek.

Die bogenoemde literatuurstudie vorm die teoretiese basis vir die empiriese ondersoek, wat in dié hoofstuk bespreek sal word. In die volgende hoofstuk sal die resultate van die empiriese ondersoek uiteengesit en geïnterpreteer word teen die agtergrond van die teoretiese uiteensetting wat in dié hoofstuk verduidelik word.

4.2 DOELSTELLING MET DIE STUDIE

Soos reeds genoem in Hoofstuk 1 is dit belangrik om aanpassingsprobleme vroegtydig te identifiseer ten einde riglyne vir ouers en onderwysers neer te lê wat die aanpassing van Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana kan vergemaklik.

Die drie hoof terreine waar aanpassingsprobleme ondervind kan word en wat in die empiriese ondersoek nagevors gaan word, is onder andere :

- Aanpassingsprobleme ten opsigte van die sosiale aspekte van die nuwe onderwysomgewing.
- Aanpassingsprobleme ten opsigte van die kulturele aspekte van die nuwe onderwysomgewing.
- Aanpassingsprobleme ten opsigte van die medium van onderrig.

Die moontlike invloed wat skoolwisseling en die gepaardgaande aanpassingsprobleme op die akademiese prestasie van Afrikaanssprekende leerders wat hulle in een van die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana bevind kan hê, sal ook ondersoek word.

Die doel van die navorsing is om te bepaal watter moontlike aanpassingsprobleme Afrikaanssprekende leerders in die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana ervaar en hoe aanpassingsprobleme as gevolg van skoolwisseling 'n invloed op hulle akademiese prestasie kan hê. Sodra die aanpassingsprobleme geïdentifiseer is, kan ouers en leerders beide gehelp word om dit te voorkom ten einde akademies optimaal te presteer. Na afloop van die empiriese ondersoek sal aanbevelings in die laaste hoofstuk van die studie gemaak word.

4.3 HIPOTEESES

Die navorsing sal gedoen word binne die raamwerk van die volgende drie hipoteses :

- I. Afrikaanssprekende leerders wat hulle in een van die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana bevind, ervaar aanvanklik aanpassingsprobleme ten opsigte van sosiale- en kulturele aanpassing sowel as aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig.

- II. Aanpassingsprobleme van Afrikaanssprekende leerders wat as gevolg van skoolwisseling tussen Afrikaans-medium skole en Engels- /Parallel-medium skole in Suid-Afrika en die Engels-medium skole in Botswana ondervind word, beïnvloed die akademiese prestasie van die betrokke leerders afkomstig uit die verskillende skole, verskillend.
- III. Aanpassingsprobleme wat deur Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana ervaar word, word nie in dieselfde lig en intensiteit deur die ouers en leerders ervaar nie.

4.4 PROEFPERSONE

Die proefpersone sal bestaan uit die Afrikaanssprekende leerders en hulle ouers wat by tien van die oudste en bekendste internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana betrokke is. Slegs leerders wat hulle gedurende die afgelope vier jaar of minder in een van die privaatskole in Botswana bevind, sal by die studie betrek word. Die rede hiervoor is dat die ondersoeker voel dat leerders na vier jaar aanvanklike aanpassings- en akademieseprobleme behoort te oorkom het. Die aantal Afrikaanssprekende leerders in die skole het in die laaste vier jaar aansienlik toegeneem ($N=\pm 300$).

4.4.1 SELEKTERING VAN PROEFPERSONE

Daar sal na die tien oudste en bekendste privaatskole gegaan word waar toestemming verkry sal word om vraelyste aan al die leerders wat Afrikaans as huistaal het en hulle gedurende die afgelope vier jaar ingeskryf het, uit te gee. Al die skole het aansoekvorms waarop leerders se ouers met registrasie van hulle kinders moet aandui watter taal by die huis gepraat word. Daar sal eers via e-pos met die skole gekommunikeer word ten einde hulle genoeg tyd te gee om die korrekte getalle en naamlyste aan die ondersoeker deur te gee. Die ondersoeker beraam dat daar 300 leerders tussen die tien skole betrek sal word, maar die finale getal sal eers bepaal kan word nadat die naamlyste vanaf die onderskeie skole terug ontvang is.

4.4.2 BESKRYWING VAN PROEFPERSONE

Die proefpersone wat in die studie betrek sal word, sal almal leerders vanaf Graad 4 (*Standard 4*) tot in met Graad 12 (*Form 6*) wees wat Afrikaans as

huistaal het. Dié leerders se ouers sal dan ook betrek word. Slegs leerders wat hulle gedurende die afgelope vier jaar ingeskryf het sal by die studie betrek word. Die leerders val in die sogenaamde “*Upper Primary*”, “*Junior Secondary/Middle School*” en “*Senior Secondary*” gedeelte van die onderskeie skole. Die ouderdomme van die leerders wat as proefpersone gaan optree, sal wissel tussen agt en negentien jaar. Daar sal nie vir die doel van die studie onderskeid getref word tussen die respons van seuns en dogters nie.

Vier van die skole wat by die ondersoek betrek sal word, is skole wat vanaf “*Reception*” (Graad 0) tot in met “*Form 6*” (Graad 12) strek. Die oorblywende ses skole sluit vier laerskole en twee sekondêre skole in.

4.5 NAVORSINGSONTWERP

4.5.1 DIE VRAELYS AS MEETINSTRUMENT

Deur van vraelyste gebruik te maak ten einde inligting te bekom hou verskeie voordele sowel as nadele in (Smit, 1987:6, Aronson, 1999:176) .

4.5.1.1 VOORDELE BY DIE GEBRUIK VAN VRAELYSTE

- Die gedrukte vraelys is doeltreffender en meer prakties as die onderhoud aangesien onduidelikhede ten opsigte van sekere vrae grootliks uitgeskakel kan word.
- As daar eenvormige instruksies gegee word, word die invul van die vraelys baie vergemaklik.
- Die antwoorde van die respondente op sekere vrae, kan maklik ontleed word.
- Die respondent het groot vryheid wat betref die plek, tyd en tempo van invul van die vraelys.
- Baie inligting kan binne 'n kort tydsbestek ingesamel word.

- Geografiese afstand is nie 'n struikelblok nie, aangesien 'n posvraelys gebruik kan word en respondente naby die navorser sowel as die ver weg, betrek kan word.

4.5.1.2 NADELE BY DIE GEBRUIK VAN VRAELYSTE

- Die geldigheid van vraelyste ten opsigte van wie die vraelys beantwoord het, kan baie moeilik bepaal word.
- Dit is baie moeilik om 'n vraelys so op te stel dat al die respondente al die vrae op dieselfde wyse verstaan en interpreteer alhoewel daar gepoog sal word om dit wel te doen.
- 'n Hoë persentasie terugvoer word in die reël baie moeilik verkry.
- Die publiek is in die algemeen baie negatief teenoor vraelyste as gevolg van die tydsaspek wat met die voltooiing van vraelyste geassosieer word.
- 'n Vraelys word soms baie persoonlik ervaar en die respondente huiwer soms om sekere vrae eerlik te beantwoord.
- Die opstel en gereed kry van die vraelyste is baie tydrowend.

4.5.1.3 ETIESE ASPEK BY DIE GEBRUIK VAN VRAELYSTE

- Geen leerder of ouer sal gedwing word om aan die ondersoek deel te neem nie.
- Enige leerder of ouer kan enige tyd aan die ondersoek onttrek sou hy dit versoek.
- Alle gegewens sal streng vertroulik hanteer en verwerk word.

- Indien die navorser in die loop van die navorsing bewus word van enige probleme, sal hy onmiddellik daaraan aandag gee.

4.5.2 LOODSONDERSOEK

Daar sal vraelyste aan die Afrikaanssprekende leerders van een skool uitgegee word om vas te stel of die vraelyste konstrugeldigheid besit al dan nie. Daar sal dus vasgestel word of die vrae meet wat hulle veronderstel is om te meet. Dit sal aan die ondersoeker kan aantoon of die proefpersone die vrae verstaan en of die ondersoeker die verwagte response kry. Geleentheid sal dus geskep word om die nodige veranderings aan te bring voordat die vraelyste gefinaliseer sal word.

Die skool wat vir die doel gebruik sal word, is die skool waar die ondersoeker werksaam is. Aangesien die ondersoeker die vraelyste aan die leerders kan gee en dadelik laat invul sal hy kan bepaal of hulle die vrae verstaan, reg interpreteer en dus of die vraelyste konstrugeldigheid besit al dan nie. Die vraelyste wat aan die oorblywende skole uitgegee sal word, sal deur die leerders op hulle eie ingevul moet word nadat die nodige veranderings aangebring is, sou die ondersoeker dit nodig ag. Die klaar voltooide vraelyste sal dan aan die ondersoeker terug besorg word.

4.5.3 KONSTRUKSIE VAN DIE VRAELYS

4.5.3.1 STRUKTUUR VAN DIE VRAELYS

Die studie sal uitgevoer word by wyse van twee gestruktureerde vraelyste (Bylaag G en H) wat gegrond is op die literatuurstudie soos uiteengesit in Hoofstuk 1-3 van die studie.

Beide die vraelyste sal slegs uit geslote vrae bestaan. Die vraelyste wat aan die ouers en leerders onderskeidelik gegee sal word, sien in wese dieselfde daaruit ten einde 'n vergelyking tussen die twee partye se gevoelens ten opsigte van aanpassingsprobleme op sosiale, kulturele en op die gebied van taalaanpassings, te kan tref. Deur 'n vergelyking tussen die respons van die ouers en leerders te tref sal daar moontlik meer effektief hulp met moontlike aanpassingsprobleme gegee kan word. Die betrokke partye sal gevra word om 'n keuse uit altyd, dikwels, selde of nooit te maak.

Die vraelyste sal soos volg saamgestel word :

1 : Afdeling A : Biografiese Besonderhede

- Persoonlike Besonderhede

- (Vrae 1.1 – 1.9 – Vraelyste aan Primêre leerders)

- (Vrae 1.1 – 1.11 – Vraelyste aan Sekondêre leerders)

- (Vrae 1.1 -1.12 – Vraelyste aan Ouers)

2 : Afdeling B : Demografiese Besonderhede

- Besonderhede van vorige skool

- (Vrae 2.1 – 2.5)

- Besonderhede van huidige skool

- (Vrae 3.1 – 3.4)

3 : Afdeling C : Aanpassingsprobleme wat Afrikaanssprekende leerders in die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana kan ondervind (Vrae 4.1 – 4.30).

Aanpassingsprobleme kan ondervind word ten opsigte van :

- sosiale aanpassing

- (Vrae 4.1 - 4.10)

- kulturele aanpassing

- (Vrae 4.11 – 4.20)

- aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig

(Vrae 4.21 – 4.30)

4 : Afdeling D : Die invloed van skoolwisseling en die gepaardgaande aanpassingsprobleme in die nuwe onderwysomgewing en die invloed hiervan op die akademiese prestasie van Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana

(Vrae 5.1 – 5.10)

Die vraelyste sal met behulp van kollegas, wat dieselfde probleme met Afrikaanssprekende leerders in hulle klasse, of hulle eie kinders ervaar, saamgestel word. Nadat die vraelyste gefinaliseer is, sal toestemming van die onderskeie skole se hoofde/direkteure verkry, ten einde die vraelyste onder die Afrikaanssprekende leerders te sirkuleer.

4.5.3.2 DOEL MET DIE VRAE

Beide die vraelyste wat in die ondersoek gebruik sal word, sal uit vier afdelings bestaan. Die vier afdelings sal inligting inwin oor die persoonlike besonderhede van die leerders sowel as inligting oor die leerders se vorige en huidige skole. In Afdeling A – Persoonlike Besonderhede, by die vraelyste wat aan leerders uitgegee sal word, sal ook inligting ingewin word aangaande die akademiese prestasie van die betrokke leerder voor en na sy/haar koms na Botswana (Vergelyk Vraag 1.7). Daar sal verder in die laaste twee afdelings inligting ingewin word oor leerders se aanpassingsprobleme en hoe skoolwisseling en die gepaardgaande aanpassingsprobleme 'n rol in hulle akademiese sukses kan speel al dan nie.

- Afdeling A : Biografiese Besonderhede – Persoonlike besonderhede

Die nege vrae wat in hierdie afdeling by die vraelyste wat aan primêre leerders en onderskeidelik die elf en twaalf vrae wat aan sekondêre leerders en die ouers van die leerders ingesluit sal word, se hoofdoel is om inligting oor drie aspekte te bekom. Dit sluit in die tydperk waarin die leerders een van die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana besoek sowel as om te bepaal of van die sekondêre leerders

ook een van die primêre skole in Botswana besoek het. Verder sal inligting bekom word ten opsigte van die medium van onderrig waarin leerders onderrig is voor hulle koms na Botswana. Laastens sal inligting bekom word ten opsigte van die teenwoordigheid van beide ouers en of beide ouers werk. 'n Vierde aspek wat by die vraelyste van die leerders ondersoek sal word is hulle akademiese prestasie voor en na hulle aankoms in Botswana.

Aspekte soos die tydperk woonagtig in Botswana en die medium van onderrig voor hulle koms na Botswana sowel as die teenwoordigheid van een of beide ouers kan 'n wesenlike invloed in die bepaling van die invloed van aanpassingsprobleme op die akademiese prestasie van leerders in die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana hê. Leerders wat reeds onderrig in Engels ontvang het of 'n geruime tyd reeds in Botswana woon, sal kan baie minder aanpassingsprobleme ervaar as wat die geval sal wees by leerders wat nog nooit in Engels onderrig is nie en baie kort in die land woon. Die teenwoordigheid van die ouers, wat 'n ondersteunende rol speel, kan ook grootliks daartoe bydra, dat 'n leerder makliker aanpas.

Die vrae wat in Afdeling A en Afdeling B ingesluit sal word, kan moontlik slegs by een vraelys, van óf die leerders óf die van ouers ingesluit word, maar ter wille van volledigheid sal dit by beide se vraelyste ingesluit word.

- Afdeling B : Demografiese Besonderhede

A : Besonderhede van vorige skool

Die doel van die vrae in die afdeling sal wees om spesifiek agter te kom uit watter opvoedingsituasie die leerders afkomstig is. Kom hulle uit 'n primêre-, sekondêre- of gekombineerde skool en wat die hoogste standerd is wat hulle daar voltooi het. Verally die twee faktore kan 'n wesenlike rol in die aanpassing van leerders speel al dan nie. Afrikaanssprekende leerders kon reeds in Suid-Afrika 'n Engels-medium skool besoek het (Vergelyk Vraag 1.6) wat moontlik hulle aanpassingsprobleme ten opsigte van die medium van onderrig aansienlik kan verminder. Ouer leerders wat hulle hele skoolloopbaan in Afrikaans onderrig ontvang het, sal ook heel moontlik moeiliker aanpas as jonger leerders. Daar word verder ook navraag oor skool- en klasgrootte van die vorige skool gedoen. Leerders wat aan groot klasse gewoond is waar individuele aandag nie aan die orde van die dag is nie, kan aanpassingsprobleme ondervind indien die klasse skielik baie klein en op individuele

aandag gemik is, aangesien hy/sy nie meer agter klasmaats sal kan “skuil” nie. Die ander vraag wat in die afdeling ingesluit is, doen navraag oor die lokalisering van die vorige skool. Leerders uit plattelandse gebiede waar slegs Afrikaans deur die grootse deel van die gemeenskap gepraat word, sal moontlik moeiliker in ’n Engelse milieu aanpas as leerders uit stedelike gebiede wat meer blootgestel was aan Engels.

B : Besonderhede van huidige skool

Die doel van die afdeling sal wees om ’n kontras met die leerder se vorige skool te identifiseer. Indien daar wesenlike verskille tussen die huidige en vorige skool bestaan, sal ’n leerder moontlik moeiliker aanpas. Die aantal Afrikaanssprekende leerders in die skool kan ook ’n leerder se aanpassing aanhelp of rem aangesien hy/sy moontlik eerste by die groep sal inskakel om veilig en geborge te voel.

Die ondersoeker is verantwoordelik vir afneem van toelatingseksamens by sy huidige skool. Die toetse toets slegs leerders se vaardigheid in Engels en Wiskunde. Indien leerders sekere terme of sekere opdragte nie verstaan nie, kan hy baie benadeel word. Alhoewel die leerders nie noodwendig ’n akademiese agterstand het nie, kan dit moontlik so voorkom indien eenvoudige vrae nie beantwoord is nie. Vraag 3.4 is spesifiek daarop gemik om te bepaal of leerders en ouers voel hulle sou beter in die toelatingstoetse kon doen indien hulle begrip van Engels beter was.

- Afdeling C : Aanpassingsprobleme wat Afrikaanssprekende leerders in die internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana kan ondervind (Vrae 4.1 – 4.30)

Aanpassingsprobleme kan ondervind word ten opsigte van :

- sosiale aanpassing
(Vrae 4.1 - 4.10),

- kulturele aanpassing
(Vrae 4.11 – 4.20)

- aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig
(Vrae 4.21 – 4.30)

In die afdeling sal daar spesifieke vrae aangaande die aanpassing van leerders gevra word. Vrae oor spesifiek die leerders se aanpassing by nuwe sosiale- en kulturele groepe sowel as die aanvaarding deur personeel al dan nie sal in die afdeling ingesluit word. Vrae oor die leerders se aanpassings ten opsigte van die medium van onderrig sal ook in die afdeling ingesluit word. Die vrae sal dieselfde in beide die ouers sowel as die leerders se vraelyste wees en daar sal hierdeur gepoog word om vas te stel of die ouers en leerders die aanpassingsprobleme dieselfde aanvaar al dan nie.

- Afdeling D : Die invloed van skoolwisseling en die gepaardgaande aanpassingsprobleme in die nuwe onderwysomgewing en die invloed hiervan op die akademiese prestasie van Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana (Vrae 5.1 – 5.10)

Die hoofdoel van die afdeling sal wees om te probeer vasstel of leerders en ouers voel die aanpassing by die nuwe onderwysomgewing, as gevolg van skoolwisseling, die leerders se akademiese prestasie beïnvloed het al dan nie. Vrae oor die leerders se motivering en studiemetodes, die werktempo, evalueringsmetodes en vreemde terminologie by die nuwe skool en die rol hiervan by aanpassing sal in dié afdeling ingesluit word. Die resultate sal dan in verband gebring word met die respondente se beantwoording van Vraag 1.7 wat handel oor akademiese prestasie voor en na hulle aankoms in Botswana.

Daar sal ook navraag gedoen word oor die ouers se opvoedingstyl wat 'n moontlike invloed op die leerders se akademiese prestasie kan hê al dan nie. Die rede vir die vraag sal wees om te probeer vasstel of die leerders en ouers voel dat hulle manier van opvoeding 'n rol in die leerders se akademiese sukses kan speel al dan nie.

4.5.4 PROEFGROEP

Die proefgroep sal bestaan uit die Afrikaanssprekende leerders en hulle ouers wat vir die afgelope vier jaar of minder betrokke is by een of meer van die tien bekendste en oudste internasionale, multikulturele, privaatskole van Botswana. Die aantal Afrikaanssprekende leerders in die skole het in die laaste vier jaar aansienlik toegeneem.

4.5.5 ADMINISTRATIEWE PROSEDURE

Die skoolhoofde van die skole wat by die ondersoek betrokke sal wees, sal almal genader word om of skriftelik of telefonies toestemming te verleen dat daar met die ondersoek in die onderskeie skole voortgegaan mag word. Aangesien slegs privaatskole betrek sal word, sal dit nie nodig wees om by die onderwysdepartement toestemming te verkry nie.

4.5.6 VRAELYSTE UITGESTUUR EN TERUGONTVANG

Daar sal rekening gehou word van die aantal vraelyste wat uitgestuur en terugontvang is.

SKOOL	PRIMÊR, SEKONDÊR, GEKOMBINEERD	UITGESTUUR AAN OUERS	TERUGONTVANG	PERSENTASIE
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
TOTALE				

SKOOL	PRIMĒR, SEKONDĒR, GEKOMBINEERD	UITGESTUUR AAN LEERDERS	TERUGONTVANG	PERSENTASIE
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
TOTALE				

4.5.7 STATISTIESE TEGNIEKE

4.5.7.1 DIE S-A-S PROGRAM

Inligting wat deur middel van die vraelyste verkry sal word, sal op die hoofraamrekenaar van die skool waarby die ondersoeker betrokke is met behulp van 'n S-A-S (*Statistical Analysis System*) rekenaarpakket (SAS Institute Inc., 1990) verwerk word om frekwensie tabelle ten opsigte van die respondente se response saam te stel.

4.5.7.2 FREKWENSIE-ONTLEDINGS

By elke vraag in Afdeling C en D sal die frekwensie en persentasie volgens die *PROC FREQ* (*frequency procedure*) van S-A-S verkry word. Die doel hiervan is om 'n beeld te probeer kry van hoe daar gerespondeer is op al die vrae in die onderskeie twee afdelings.

Eerstens sal die persentasie respondente wat 1 (Altyd) of 2 (Dikwels) geantwoord het in Afdeling C se eerste gedeelte wat handel oor sosiale aanpassing deur middel van frekwensie tabelle uiteengesit word en so ook die wat 3 (Soms) of 4 (Nooit) geantwoord het (Vraag 4.1 – 4.10). Deur die berekening te doen sou vasgestel kon word watter persentasie van die leerders voel dat hulle sosiale aanpassing genoegsaam aandag kry en watter voel dat hulle probleme ervaar het. Dieselfde berekening sal gedoen word by die gedeeltes wat handel oor kulturele aanpassing (Vraag 4.11 – 4.20), aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig (Vraag 4.21 – 4.30) sowel as die gedeelte oor die invloed van skoolwisseling en die gevolglike aanpassing by die nuwe skool (Vraag 5.1 – 5.10).

4.5.7.3 DIE t-Toets

Die t-toets sal gebruik word om te bepaal of die response van die ouers en leerders beduidend van mekaar verskil. Die hoofdoel van die gebruik van die t-toets sal wees om te bepaal of Hipotese III aanvaar kan word al dan nie.

Die t-toets sal die volgende behels :

- Vir die doel van die studie sal daar op 'n 95% beduidingsvlak gewerk. Dit beteken dat aanvaar sal word dat daar geen verskil tussen die response van ouers en leerders is as 'n 95% beduidingsvlak bereik is nie.
- As daar van die nulhipotese (geen verskil tussen die response van die ouers en leerders) uitgegaan word, dui p-waardes van 0,05 op 'n 95% beduidingsvlak (Frankel en Walken, 1990:185).

Vir die doel van die studie sal t-toetse bereken word vir twee stelle ongekorreleerde data – die data wat verkry word van die ouers se vraelyste en die wat verkry word van die leerders. Daar sal na Afdeling C (Vraag 4.1 – 4.30) en Afdeling D (Vraag 5.1 – 5.10) van die onderskeie vraelyste gegaan word waarna daar t-toetse gedoen sal word op :

- sosiale aanpassing
(Vrae 4.1 - 4.10)
- kulturele aanpassing
(Vrae 4.11 – 4.20)
- aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig
(Vrae 4.21 – 4.30)

- Die invloed van skoolwisseling en die gepaardgaande aanpassing op die akademiese prestasie van Afrikaanssprekende leerders in die privaatskole van Botswana

(Vrae 5.1 – 5.10)

Daar sal gekyk word na die persentasie leerders wat 1 (Altyd) en 2 (Dikwels) gemerk het en in verband gebring word met die ouers wat 1 (Altyd) en 2 (Dikwels) gemerk het.

Voorts sal daar ook gekyk word na die persentasie leerders wat 3 (Soms) en 4 (Nooit) gemerk het en in verband gebring word met die respons van die ouers.

Deur die berekeninge sal bepaal kan word of daar betekenisvolle verskille tussen die respons van die ouers en leerders is. Daar sal dus wel bepaal kan word of die sienings van die ouers en leerders verskil ten opsigte van die sosiale- en kulturele aanpassing en aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig sowel as die invloed van skoolwisseling en gepaardgaande aanpassingsprobleme op hulle akademiese prestasie maar daar sal nie bepaal kan word hoekom en waar die verskille lê nie.

4.5.7.4 AANVAARDING VAN HIPOTEESES

- **HIPOTEESE I**

Deur na die frekwensie tabelle te kyk sal daar bepaal kan word waar die grootste probleem ten opsigte van aanpassing geleë is, hetsy dit sosiale- of kulturele aanpassing of moontlik aanpassing ten opsigte van die medium van onderrig is.

- **HIPOTEESE II**

Om die geldigheid van dié hipotese te bepaal, sal daar t-toetse vir gekorreleerde data – data verkry slegs vanaf die vraelyste van leerders - bereken moet word. Daar sal 'n onderskeid getref word tussen die vraelyste van leerders wat van 'n Afrikaans-medium skool in Suid-Afrika na 'n Engels-medium skool in Botswana verskuif het en die wat reeds voorheen in 'n Engels- /Parallel medium skool was hetsy binne of buite Botswana. Die inligting kan verkry word in Afdeling A (Vraag 1.6) en in Afdeling D (Vraag 5.1 – 5.10) van die vraelys. Daar sal voorts ook gekyk

word na die akademiese prestasie van leerders voor en na hulle aankoms in Botswana. Dié inligting sal in Afdeling A vraag 1.7.1 – 1.7.6 verkry word.

Indien daar betekenisvolle verskille tussen die twee stelle vraelyste gevind word, dit wil sê leerders wat van 'n Afrikaans-medium skool afkomstig is wel swakker presteer, sal die hipotese aanvaar word.

▪ **HIPOTESE III**

Om die geldigheid van die hipotese te bepaal sal daar na die t-toetse wat bereken is vir ongekorreleerde data – vraelyste van beide die ouers en leerders – gekyk word (Vergelyk 4.5.5.1). t-Toetse sal bereken word vir die respons op Vrae 4.1 – 4.30 in Afdeling C en Vraag 5.1 – 5.10 in Afdeling D. Indien daar wel betekenisvolle verskille tussen die respons van die ouers en leerders is, sal die hipotese aanvaar word.

4.6 SAMEVATTING

In die hoofstuk is die navorsingsontwerp uiteengesit. Daar sal in Hoofstuk 5 voortgegaan word met die interpretasie van die data wat deur middel van die twee vraelyste ingesamel gaan word.

Die inligting wat bekom word deur die vraelyste en die statistiese berekeninge hiervan sal in Hoofstuk 5 van die studie uiteengesit word.

